

Bekendtgørelse om undervisningen m.v. i gymnasiet

I henhold til §§ 2, 4 og 22 i lov om gymnasieskoler og studenterkursus, jfr. lov bekendtgørelse nr. 370 af 28. juni 1977 som ændret ved lov nr. 220 af 23. maj 1979, lov nr. 110 af 11. marts 1981 og lov nr. 246 af 27. maj 1981, fastsættes følgende bestemmelser om undervisningen i gymnasiet samt om eksamensopgivelserne og fordringerne ved studentereksamen:

I. Bestemmelser om gymnasiets opbygning

§ 1. Undervisningen i det 3-årige gymnasium gives på to linjer, den sproglige og den matematiske. I den sproglige linjes 2. og 3. klasse gives undervisningen på en nysproglig, en musikfaglig, en samfundsfaglig eller en klassisk-sproglig gren, medens undervisningen i den matematiske linjes 2. og 3. klasse gives på en matematisk-fysisk, en samfundsfaglig, en musikfaglig eller en naturfaglig gren.

Stk. 2. Såvel på den sproglige som på den matematiske linje kan der tilbydes eleverne undervisning i russisk eller spansk i stedet for fransk, og på den matematiske linje kan eleverne vælge mellem undervisning i engelsk eller tysk.

Stk. 3. På den sproglige linjes musikfaglige og samfundsfaglige grene kan der tilbydes eleverne undervisning i engelsk eller tysk.

Stk. 4. I 2. og 3. gymnasieklasse på begge linjer kan der optages undervisning i formning og kunstforståelse.

§ 2. Undervisningen i gymnasiet tilrettelægges efter den på side 2 opstillede timeplan.

II. Bestemmelser om de enkelte fag

§ 3. Undervisning i edb.

Formål:

Formålet med undervisningen er,

1. at eleverne opnår kendskab til fundamentale datalogiske metoder og begreber,
2. at eleverne opnår fortrolighed med anvendelse af edb og datalogiske tænkemåder gennem arbejde hermed i forskellige fag,
3. at eleverne får indblik i samspillet mellem edb og individ, kultur og samfund ud fra såvel naturvidenskabelige og humanistiske som samfundsvidenskabelige synsvinkler.

Undervisningen:

Undervisningen i edb består af:

- A. et fælleskursus på ca. 30 timer, der normalt er placeret i 1. gymnasieklasse, samt
- B. en opfølgende del, der foregår i forskellige fag i 2. og 3. gymnasieklasse. Den kan tilrettelægges i et samarbejde mellem flere fag.

A. Fælleskursus

Undervisningen omfatter:

1. eksempler på et edb-systems muligheder og begrænsninger,
2. afvikling af færdige programmer på skolens eget udstyr, retning i færdige programmer samt konstruktion af enkle småprogrammer,
3. orientering om programmene og maskinen, herunder redegørelse for forskellen,
4. præsentation af et edb-system, der anvendes i en virksomhed eller institution,

Timeplan, jfr. § 2

Fag	Sproglig linje										Matematisk linje																																	
	Fællesfag			Særfag							Fællesfag			Særfag																														
				Ny-sproglig gren		Musik-faglig gren		Sam-funds-faglig gren		Klas-sisk-sprog-lig gren				Mate-ma-tisk-fysisk gren		Sam-funds-faglig gren		Natur-faglig gren		Musik-faglig gren																								
	1.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	1.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	2.	3.																						
Religion	0	-	1	-	2							0	-	1	-	2																												
Dansk	3	-	3	-	4							3	-	3	-	4																												
Engelsk	4	-				4	-	6				}	3	-	5			3	-	5																								
Tysk	3	-				3	-	5					5	-	0	-	0																											
Fransk, (russisk, spansk)	5	-	3	-	3							5	-	3	-	3																												
Latin	4	-				4	-	0		4	-	0						5	-	5																								
Græsk med oldtidskundskab																	8	-	6																									
Oldtidskundskab	1	-				2	-	0		2	-	0	2	-	0			1	-	2	-	0																						
Historie og samfundskundskab	2	-	3	-	3	0	-	1		0	-	1	0	-	1			2	-	3	-	3	0	-	1			0	-	1			0	-	1			0	-	1				
Samfundsfag										5	-	5										5	-	5																				
Geografi	2									3	-	2						3	-	0		3	-	2	3	-	2			3	-	2			3	-	0							
Biologi	0	-	0	-	3												0	-	3		0	-	3						3	-	7			0	-	3								
Biokemi																																												
Kemi												2	-				3	-	0		1	-	0	3	-	0			3	-	0													
Fysik												3	-				3	-	5		2	-	2	2	-	2			2	-	2													
Matematik	2	-	3	-	0							5	-				5	-	6		3	-	3	3	-	3			3	-	3													
Musik, særfag						4	-	6															4	-	6																			
Idræt	26	-	13	-	15	13	-	12		13	-	12	13	-	12		13	-	12	26	-	12	-	12	14	-	15			14	-	15			14	-	15			14	-	15		
Fællestimer	2	-	2	-	2																		2	-	2	-	2																	
Musik	max.	2	-	2	-	1											2	-	2	-	1																							
Formning og kunstforståelse	min.	(2)	-	(0)	-	(0)											(2)	-	(0)	-	(0)																							
		(0)	-	(2)	-	(1)											(0)	-	(2)	-	(1)																							
	30	-	17	-	18	13	-	12		13	-	12	13	-	12		13	-	12	30	-	16	-	15	14	-	15			14	-	15			14	-	15			15	-	15		

5. eksempler på ny informationsteknologis samspil med individ, kultur og samfund.

B. Opfølgende del

Undervisningen omfatter undervisningsforløb, der kan tilrettelægges tværfagligt eller inden for de enkelte fag. Der skal normalt indgå forløb i både fællesfag og grenfag. I øvrigt henvises til bestemmelserne for de enkelte fag.

Eksamen:

Det gennemgåede stof indgår i læsepenum i de fag, hvori det er læst, og opgives til eksamen efter de pågældende fags bestemmelser. Også stof fra fælleskurset kan opgives til eksamen.

§ 4. Religion.

Formål:

Formålet med undervisningen er:

- at eleverne erhverver sig kundskab om virkelighedsopfattelser, som de kommer til udtryk i religioner og livsanskuelser;
- at give eleverne forudsætninger for at forstå menneskers tro, værdiforestillinger, holdninger og adfærd i givne historiske sammenhænge;
- at opøve færdighed i at analysere og tolke religiøse og livsanskuelsesmæssige ud-sagn i dokumentarisk materiale.

Ud fra disse forudsætninger skal eleverne kunne drøfte emner og problemer af religiøs,

livsanskuelsesmæssig, filosofisk og etisk karakter.

Undervisningen:

Undervisningen omfatter følgende stofområder:

1. Religion og kultur hos naturfolkene (10–15 pct.).
2. En eller to af følgende religioner: jødedom, islam, hinduisme, buddhisme, kinesisk og japansk religion (20–25 pct.).
3. Kristendommen (25–30 pct.).
4. En eller to livsanskuelser *eller* filosofiske systemer (15–20 pct.).
5. Ethiske, religiøse eller filosofiske emner (25–30 pct.).

Undervisningsmaterialet omfatter tekster, der opfattes som normative i de pågældende religioner og livsanskuelser, samt tekster, billeder og andet materiale, der belyser religiøse og livsanskuelsesmæssige fænomener i fortid og nutid. I forbindelse hermed inddrages det nødvendige baggrundsstof.

Eksamen:

Prøven er mundtlig. Det læste stof opgives. Der prøves efter en forberedelsestid i ulæst tekst, eventuelt suppleret med andet materiale. Eksamensspørgsmålene skal vælges således, at der findes paralleller i det læste stof. Samtlige fagets stofområder skal være repræsenterede. Eksaminanden prøves i metodisk behandling af teksten og i tolkning af de religiøse og livsanskuelsesmæssige udsagn heri. På dette grundlag skal eksaminanden kunne deltage i en saglig drøftelse af væsentlige problemstillinger inden for fagets områder.

§ 5. Dansk.

Formål:

Formålet er at gøre eleverne bevidste over for sproget som forudsætning og redskab for det enkelte menneskes individuelle og sociale aktiviteter. De skal lære at analysere og vurdere forskellige former for sprogbrug, fra hverdagens meddelelser til det kunstnerisk formede udtryk. Den erfaring, de herigennem opnår, skal udnyttes i opøvelsen af deres mundtlige og skriftlige sprogfærdighed.

Gennem arbejdet med tekstlæsning skal eleverne lære at læse med forståelse, indle-

velse og kritik. De skal gøres bekendt med, at der kan anlægges forskellige synsvinkler på stoffet. De skal opnå færdighed i at karakterisere og vurdere den enkelte tekst både som en selvstændig enhed og i en samfundsmæssig, historisk sammenhæng.

Undervisningen:

Tekstlæsningen skal omfatte såvel fiktiv som ikke-fiktiv litteratur. Foruden de danske tekster skal udenlandske tekster, herunder svenske og norske, være repræsenteret. Andre kommunikationsformer som film og tv kan inddrages i undervisningen. Det er væsentligt, at undervisningen i faget fremtræder som en helhed. De nedenfor anførte dele af faget må derfor fagligt og pædagogisk knyttes sammen.

Undervisningen omfatter:

I. Tekstlæsning.

I tekstlæsningen inddrages både sproglige, indholdsmæssige, sociale og historiske aspekter.

A. Fiktive tekster.

Der læses et antal større og mindre tekster, herunder svensk, norsk og anden fremmedlitteratur, den sidstnævnte hovedsagelig i oversættelse.

Ved tekstvalget skal følgende krav opfyldes:

1. a. Der læses et antal tekster fra tiden efter 1920, tilstrækkeligt stort til at give en udførlig og sammenhængende forståelse af den nyere og nyeste tid. Til belysning af forudsætningerne for dette tidsrum læses et antal tekster fra tiden 1800–1920.
- b. Inden for en afgrænset periode før 1920 læses et antal tekster, der belyser litteraturens plads i den historiske og samfundsmæssige sammenhæng.
- c. Endelig læses et mindre antal tekster fra tiden før 1800. Teksterne i denne gruppe udvælges ikke med henblik på dækning af en større eller mindre litteraturhistorisk periode, men bør sammenstilles, eventuelt også med nyere tekster, så de belyser et bestemt emne, f.eks. en genre eller et tema.
2. Der læses et antal tekster, som vælges enkeltvis ud fra deres egenverdi eller

sammenstilles ud fra overordnede begreber eller synsvinkler. I tekstudvalget skal indgå litterær kritik og triviallitteratur. For begges vedkommende kræves belysning af deres karakteristika og funktion.

B. Ikke-fiktive tekster.

Der læses et antal mindre tekster, fortrinsvis nutidige. Især følgende teksttyper er vigtige og bør derfor være repræsenteret:

Informative tekster (f.eks. videnskabelige tekster, populærvidenskabelige tekster, nyhedsformidling og den dertil knyttede baggrundsorientering).

Kommenterende, vurderende og agiterende tekster (f.eks. avisledere, politiske indlæg, læserbreve og reklamer).

Avisreportage og interviews.

Lærebogstekster.

C. Værker.

I tekstlæsningen indgår mindst 8 værker. De skal først og fremmest omfatte de fiktive hovedgenrer: romaner, dramaer, novelle- og digtsamlinger og lignende, men også værker inden for andre genrer og udtryksformer, f.eks. tv-spil, essaysamlinger og debatbøger. Mindst 3 af værkerne skal være fra før 1920.

II. Mundtlig og skriftlig sprogfærdighed.

Undervisningen i mundtlig og skriftlig sprogfærdighed bør ikke have sit mål i sig selv, men tage udgangspunkt i den øvrige undervisning. Undervisningen i mundtlig sprogfærdighed bør bl.a. omfatte øvelser i referat, diskussion og argumentationsanalyse. Undervisningen i skriftlig sprogfærdighed indledes med korte skriftlige øvelser på grundlag af tekstiagttagelse og videreføres til mere komplicerede opgaver med stigende krav til abstraktion og vurdering.

Eleverne skal øves i følgende arbejdsformer:

Analyse og kritisk vurdering af en sagprosa tekst.

Litterær fortolkning.

Formulering af meddelelse i en defineret skrivesituation.

Orienterende fremstilling af et i forvejen kendt fagligt stof.

Desuden bør der gives eleverne mulighed for at skrive friere opgaver på grundlag af selvvalgt stof.

Indøvelsen af færdigheder må i videst muligt omfang motiveres for eleven gennem hans læsning og sprogudøvelse. Væsentligt er, at undervisningen gøres så afvekslende som muligt, således at ingen arbejdsform, det være sig lærercenteret eller elevcenteret, bliver enerådende.

I begyndelsen af undervisningen gives en indføring i tekstlæsningens metoder, herunder

1. en belysning af den sproglige meddelelsessituation og
2. modelgennemgange af såvel et større værk som af mindre tekster.

Den sidste del af undervisningsforløbet koncentrerer om en afrunding, der søger at vise sammenhæng og fremdrage resultaterne af de foregående års arbejde.

Undervisningen skal så vidt muligt tilrettelægges med henblik på samarbejdsmuligheder med de øvrige fag i gymnasiet. Således kan der etableres et samarbejde med historie og samfundsfag om periodelæsning, med fremmedsprogene om læsning af verdenslitteratur, med de øvrige kultur- og kunsthøg om læsning af perioder og endelig med disse og andre fag om skriftlig fremstilling af faglige emner.

Eksamen:

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve:

Der gives 6 timer til prøven. Det er tilladt at benytte ordbøger, der er godkendt af direktoratet. Eksaminanderne vælger mellem mindst tre tekstopgaver (så vidt muligt i forbindelse med samme tekstmateriale), f.eks.:

Analyse og kritisk vurdering af sagprosa tekst.

Litterær fortolkning.

Formulering af meddelelse.

En friere tematisk behandling af materialet.

Den mundtlige prøve:

Eksaminanden prøves efter en forberedelsestid på grundlag af ulæst tekst. Teksterne vælges af læreren og skal svare til de områder, man har arbejdet med i løbet af gymnasieårene. Blandt teksterne skal forekomme sagprosa. Nogle af teksterne (fiktive eller ikke-fiktive) skal være lette og korte svenske

og norske tekster på originalsproget. Desuden kan medtages udenlandske tekster i oversættelse. To korte tekster kan sammenstilles. Der prøves i tekstforståelse. Prøven skal vise eksaminandens evne til at fremdrage de væsentlige sider af tekstens holdning og form samt til at perspektivere den i rimeligt omfang. Eksaminanden skal på grundlag af sine notater give et oplæg til en samtale.

§ 6. Engelsk.

1. Den sproglige linje.

Formål:

Undervisningen har til formål at videreudvikle evnen til at forstå og benytte det engelske sprog både i talt og skreven form. Samtidig skal den give eleverne et indblik i karakteristiske sider af kulturen i de lande, der benytter det engelske sprog som udtryksmiddel, især England og USA.

A. Den sproglige linjes 1. gymnasieklasse.

Undervisningen:

Der læses *intensivt* ca. 100 sider og *ekstensivt* ca. 150 sider.

Der læses såvel amerikanske som engelske tekster. Herudover kan der i et vist omfang indgå tekster fra de øvrige engelsktalende lande.

Den intensive læsning kan begrænses til 75 eller udvides til 125 sider under forudsætning af, at den ekstensive læsning udvides eller begrænses i forhold hertil. Ved opgivelse af læsepensum regnes 2 sider læst intensivt at svare til 5 sider læst ekstensivt.

For hver fuld time anvendt til av-undervisning kan læsepensum nedsættes med 2 sider under den intensive eller 5 sider under den ekstensive læsning. Den intensive læsning vil dog ikke kunne reduceres med mere end 20 sider under det gældende minimum.

Lærebøger i litteraturhistorie og realia kan ikke indgå i læsepensum.

B. Den sproglige linjes nysproglige gren, 2. og 3. gymnasieklasse.

Undervisningen:

Intensivt læses i alt ca. 275 sider, hovedsagelig af sprogligt sværere art, omfattende:

1. et rimeligt varieret udvalg af skønlitteratur (novelle, drama, roman),

2. ikke-skønlitterære tekster, ca. 50 sider, belysende alment-kulturelle forhold i engelsktalende lande,
3. et udvalg af poesi, ca. 35 sider,
4. *enten* et skuespil af Shakespeare, hvoraf det intensivt læste skal udgøre ca. 40 sider, *eller* ca. 40 sider ræsonnerende tekster af kulturbeskrivende art, fortrinsvis fra det 20. århundrede.

Ekstensivt læses mindst 500 sider, fortrinsvis af nyere dato, repræsenterende forskellige genrer. Stof fra aviser og tidsskrifter skal indgå i læsningen.

Der læses såvel amerikanske som engelske tekster. Herudover kan der i et vist omfang indgå tekster fra de øvrige engelsktalende lande.

Den intensive læsning kan begrænses til 250 eller udvides til 300 sider under forudsætning af, at den ekstensive læsning udvides eller begrænses i forhold hertil. Ved opgivelse af læsepensum regnes 2 sider læst intensivt at svare til 5 sider læst ekstensivt.

For hver fuld time anvendt til av-undervisning kan læsepensum nedsættes med 2 sider under den intensive eller 5 sider under den ekstensive læsning. Den intensive læsning vil dog ikke kunne reduceres med mere end 20 sider under det gældende minimum.

En del af stoffet kan gennemgås laboratoriemæssigt, og læsepensum kan i så fald nedsættes under hensyntagen til det enkelte laboratoriearbejdes art og omfang.

Lærebøger i litteraturhistorie og realia kan ikke indgå i læsepensum.

Eksamen:

Der afholdes to skriftlige prøver og en mundtlig prøve.

De *skriftlige* prøver består af en oversættelse fra dansk til engelsk og en friere opgave på engelsk. Den friere opgave består i en besvarelse af spørgsmål i tilknytning til en udleveret tekst (kommenteringsopgave).

Til besvarelse af oversættelsesopgaven gives 3 timer, til den friere opgave 5 timer.

Ved de skriftlige prøver er det tilladt at benytte ordbøger, der er godkendt af direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen.

Til den *mundtlige* prøve opgives 150 sider, der giver en alsidig repræsentation af det *intensivt* læste.

Der prøves i ektemporal – et ikke for let prosastykke på ca. $\frac{3}{4}$ side – og opgivne tekster – ca. $\frac{1}{2}$ side. Der gives en forberedelsestid.

Den ulæste tekst vælges af censor. Den læses ikke op, men forståelsen prøves ved oversættelse til dansk.

Det forelagte stykke fra de opgivne tekster læses op og anvendes som udgangspunkt for en samtale på engelsk, der prøver eksaminandens talefærdighed og forståelse af teksten. I tilknytning hertil kontrolleres ved stikprøver forståelsen af sproglige enkeltheder.

C. Den sproglige linjes musikfaglige og samfundsfaglige grene, 2. og 3. gymnasieklasse.

Undervisningen:

Intensivt læses ca. 225 sider prosa af forskellig sværhedsgrad, omfattende:

1. et rimeligt varieret udvalg af skønlitteratur (novelle, drama, roman),
2. ikke-skønlitterære tekster, 40–60 sider, belysende alment-kulturelle forhold i engelsktalende lande. Heri kan indgå læsestof af specielt faglig art.

Enkelte digte kan indgå i læsningen.

Ekstensivt læses mindst 350 sider, fortrinsvis af nyere dato, repræsenterende forskellige genrer. Stof fra aviser og tidsskrifter skal indgå i læsningen.

Der læses såvel amerikanske som engelske tekster. Herudover kan der i et vist omfang indgå tekster fra de øvrige engelsktalende lande.

Den intensive læsning kan begrænses til 200 eller udvides til 250 sider under forudsætning af, at den ekstensive læsning udvides eller begrænses i forhold hertil. Ved opgivelse af læsepensum regnes 2 sider læst intensivt af svare til 5 sider læst ekstensivt.

For hver fuld time anvendt til av-undervisning kan læsepensum nedsættes med 2 sider under den intensive eller 5 sider under den ekstensive læsning. Den intensive læsning vil dog ikke kunne reduceres med mere end 20 sider under det gældende minimum.

En del af stoffet kan gennemgås laboratoriemæssigt, og læsepensum kan i så fald nedsættes under hensyntagen til det enkelte laboratoriearbejdes art og omfang.

Lærebøger i litteraturhistorie og realia kan ikke indgå i læsepensum.

Eksamen:

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den *skriftlige* prøve er en kombineret kommenterings- og oversættelsesopgave. Første del består af en besvarelse på engelsk af spørgsmål i tilknytning til en udleveret engelsk tekst. Anden del er en oversættelse fra dansk til engelsk af en kort tekst, der har indholdsmæssig og sproglig tilknytning til kommenteringsopgaven.

Til besvarelse af den kombinerede opgave gives 5 timer.

Ved den skriftlige prøve er det tilladt at benytte ordbøger, der er godkendt af direktoratet.

Til den *mundtlige* prøve opgives 120 sider, der giver en alsidig repræsentation af det *intensivt* læste.

Der prøves i ektemporal – et prosastykke på ca. $\frac{1}{2}$ side – og opgivne tekster – ca. $\frac{1}{2}$ side. Der gives en forberedelsestid.

Den ulæste tekst vælges af censor. Den læses ikke op, men forståelsen prøves ved oversættelse til dansk.

Det forelagte stykke fra de opgivne tekster læses op og anvendes som udgangspunkt for en samtale på engelsk, der prøver eksaminandens talefærdighed og forståelse af teksten. I tilknytning hertil kontrolleres ved stikprøver forståelsen af sproglige enkeltheder.

II. Den matematiske linje.

Formål:

Undervisningen har til formål at videreudvikle evnen til at forstå og benytte det talte sprog samt at udbygge læsefærdigheden. I tilknytning til den mundtlige undervisning skal der gives eleverne en vis øvelse i at udtrykke sig skriftligt.

Undervisningen:

Teksterne læses dels intensivt, dels med benyttelse af forskellige ekstensive læsemåder. Forskellige genrer skal være repræsenteret, hovedsagelig skønlitterære (novelle, drama, roman), men også ikke-skønlitterære (lettere essayistisk eller journalistisk stof) skal indgå i pensum.

Omfanget af pensum afgøres under hensyntagen til de læsemåder og arbejdsformer, der anvendes.

Der læses såvel amerikanske som engelske tekster. Herudover kan der i et vist omfang indgå tekster fra de øvrige engelsktalende lande.

Lærebøger i litteraturhistorie og realia kan ikke indgå i læsepensum.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives 100 sider, der giver en rimelig repræsentation af såvel det *ekstensivt* som det *intensivt* læste.

Der prøves i ektemporal – et prosastykke på ca. ½ side – og opgivne tekster. Der gives en forberedelsestid.

Den ulæste tekst vælges af censor. Den læses op, og forståelsen prøves ved oversættelse til dansk.

Med udgangspunkt i et tekststykke, der er udvalgt inden for det opgivne pensum prøves eksaminandens talefærdighed og forståelse af teksten ved en samtale på engelsk. Forståelsen af sproglige enkeltheder i det forelagte stykke må ikke prøves.

§ 7. Tysk.

I. Den sproglige linje.

A. Den sproglige linjes 1. gymnasieklasse.

Formål:

Formålet er at underbygge og videreudvikle elevernes sprogfærdighed, at give forudsætninger for at læse og forstå tysk litteratur samt i et vist omfang at give elementær (geografisk, historisk, almenkulturel) viden om de tysksprogede lande.

Undervisningen:

Eleverne skal ved varierede arbejdsformer øves i mundtlig og skriftlig sprogfærdighed, fortrinsvis på grundlag af læsestoffet.

Der læses både fiktive og ikke-fiktive tekster. Forskellige genrer skal være repræsenteret.

Omfanget af det grammatiske stof, som eleverne skal beherske aktivt, skal begrænses til de områder, målsætningen for mundtlig og skriftlig sprogfærdighed nødvendiggør.

B. Den sproglige linjes nysproglige, musikfaglige og samfundsfaglige grene. 2. og 3. gymnasieklasse.

Formål:

Formålet er at udvikle elevernes evne til at læse og forstå tysk litteratur og sagprosa og herved at give dem indblik i karakteristiske sider af de almenkulturelle forhold i de tysksprogede lande; endvidere skal de øves i at forstå talt tysk og i at udtrykke sig mundtligt og skriftligt på fremmedsproget.

Undervisningen:

Eleverne skal ved varierede arbejdsformer øves i mundtlig og skriftlig sprogfærdighed, fortrinsvis på grundlag af læsestoffet.

Sammensætningen af pensum skal være således, at der på mindst to områder opnås en bredere funderet indsigt i et forfatterskab eller et emne; pensum bør repræsentere både ældre og nyere perioder. Der læses både fiktive og ikke-fiktive tekster. Forskellige genrer skal være repræsenteret.

I størst muligt samarbejde med andre fag skal teksterne belyses som led i en større historisk og idémæssig sammenhæng.

Omfanget af det grammatiske stof, som eleverne skal beherske aktivt, skal begrænses til de områder, målsætningen for mundtlig og skriftlig sprogfærdighed nødvendiggør.

Eksamen:

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den *skriftlige* prøve er en tekstopgave. Der besvares i tilknytning til en forelagt tysk tekst forskelligartede opgaver, herunder en oversættelse fra dansk til tysk. Der gives 5 timer til besvarelsen.

Ved den skriftlige prøve er det tilladt at benytte ordbøger efter direktoratets nærmere bestemmelse.

Til den *mundtlige* prøve opgives mindst 100 og højst 150 sider, alt efter teksternes sværhedsgrad, svarende til ca. en tredjedel af det læste pensum.

Eksamenspensum skal give en alsidig repræsentation af det læste.

Der prøves i et af censor valgt ulæst prosastykke af passende sværhedsgrad på ca. ¼ side samt i et stykke på ca. ½ side af det opgivne stof.

Eleven afgør, hvilken af teksterne der skal læses op.

På basis af begge tekster prøves elevens forståelse og sprogfærdighed. Eleven skal have lejlighed til at give sit eget oplæg, men i øvrigt skal eksaminationen forme sig som en samtale, hovedsagelig på tysk. Sværere passager i teksterne bør oversættes.

Ved den mundtlige prøve gives der en forberedelsestid.

Ved bedømmelsen af sprogfærdigheden lægges der mere vægt på, hvor flydende og naturligt eleven udtrykker sig, end på, om alle enkeltheder er korrekte.

II. Den matematiske linje.

Formål:

Formålet er dels at give eleverne forudsætninger for at læse og forstå tysk litteratur og sagprosa og for at forstå talt tysk, dels at underbygge og videreudvikle deres mundtlige og – i begrænset omfang – skriftlige sprogfærdighed.

Undervisningen:

Eleverne skal ved varierende arbejdsformer øves i mundtlig og skriftlig sprogfærdighed, fortrinsvis på grundlag af læsestoffet.

Der læses både fiktive og ikke-fiktive tekster. Forskellige genrer skal være repræsenteret.

Omfanget af det grammatiske stof, som eleverne skal beherske aktivt, skal begrænses til de områder, målsætningen for mundtlig og skriftlig sprogfærdighed nødvendiggør.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Til prøven opgives mindst 50 og højst 75 sider, svarende til ca. en tredjedel af det læste pensum.

Eksamenspensum skal give en alsidig repræsentation af det læste.

Der prøves i et af censor valgt ulæst prosastykke på ca. ½ side samt i et stykke på ca. ½ side af det opgivne stof.

I samtaleform, hovedsagelig på tysk, prøves elevens tekstforståelse og sprogfærdighed.

Eleven afgør, hvilken af teksterne der skal læses op.

Sværere passager i teksterne bør oversættes.

Ved prøven gives der en forberedelsestid.

Ved bedømmelsen af sprogfærdigheden lægges der mere vægt på, hvor flydende og naturligt eleven udtrykker sig, end på, om alle enkeltheder er korrekte.

§ 8. Fransk.

Formål:

Formålet er at lære eleverne at læse og forstå moderne franske tekster, der ikke rummer større sproglige vanskeligheder, og at opøve dem i udtale, mundtlig sprogfærdighed og forståelse af talt fransk.

Gennem arbejdet med teksterne skal eleverne opnå indblik i karakteristiske sider af de kulturelle forhold i Frankrig og stifte bekendtskab med forholdene i andre lande, der benytter det franske sprog som udtryksmiddel.

Undervisningen:

Der læses mindst 325 sider. En del af teksterne læses intensivt, andre ekstensivt med benyttelse af forskellige læsemetoder. Forskellige genrer skal være repræsenteret. Alle teksttyper, herunder film, lydbånd og billeder, kan indgå i læsepensum.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives som minimum 90 sider autentisk stof fra mindst 4 tekster eller temakredse. ¼ af dette pensum kan være audiovisuelt materiale såsom film eller lydbånd, hvortil der foreligger et tekstgrundlag. En tekst eller et tekstuddrag må højst udgøre ⅓ af eksamenspensum.

Der prøves i et af censor valgt ulæst prosastykke på ca. ½ side og i ca. ½ side af det opgivne stof. Der gives en forberedelsestid.

Den ulæste tekst oversættes. En passende del af det forelagte stykke fra den opgivne tekst læses op, og stykket anvendes som udgangspunkt for en samtale på fransk. I samtalen skal eksaminanden vise, at tekststykket er forstået sprogligt og indholdsmæssigt. Desuden skal der dokumenteres kendskab til andre dele af teksten eller temaet.

§ 9. Spansk.

Formål:

Formålet er at lære eleverne at læse og forstå moderne spanske tekster, der ikke

rummer større sproglige vanskeligheder, og at opøve dem i udtale, mundtlig sprogfærdighed og forståelse af talt spansk.

Gennem arbejdet med teksterne skal eleverne opnå indblik i karakteristiske sider af de kulturelle forhold i Spanien og Latinamerika.

Undervisningen:

Der læses mindst 325 sider. En del af teksterne læses intensivt, andre ekstensivt med benyttelse af forskellige læsemetoder.

Der skal benyttes tekster fra såvel Spanien som Latinamerika, og forskellige genrer skal være repræsenteret. Alle teksttyper, herunder film, lydband og billeder, kan indgå i læsespensum.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives som minimum 90 sider autentisk stof fra mindst 4 tekster eller temakredse. $\frac{1}{4}$ af dette pensum kan være audiovisuelt materiale såsom film eller lydband, hvortil der foreligger et tekstgrundlag. En tekst eller et tekstuddrag må højst udgøre $\frac{1}{3}$ af eksamenspensum.

Der prøves i et af censor valgt ulæst proastykke på ca. $\frac{1}{2}$ side og i ca. $\frac{1}{2}$ side af det opgivne stof. Der gives en forberedelsestid.

Den ulæste tekst oversættes. En passende del af det forelagte stykke fra den opgivne tekst læses op, og stykket anvendes som udgangspunkt for en samtale på spansk. I samtalen skal eksaminanden vise, at tekststykket er forstået sprogligt og indholdsmæssigt. Desuden skal der dokumenteres kendskab til andre dele af teksten eller temaet.

§ 10. Russisk.

Formål:

Formålet er at lære eleverne at læse og forstå moderne russiske tekster, der ikke rummer særlige vanskeligheder, at forstå talt russisk og udtrykke sig mundtligt i enkle sætninger. Undervisningen skal give eleverne indblik i karakteristiske sider af Ruslands og Sovjetunionens kultur.

Undervisningen:

Der læses mindst 150 sider.

Eksamen:

L.T.A. 114

Prøven er mundtlig.

Der prøves i 1 side ulæst accentueret tekst, der er valgt af censor. Der gives en forberedelsestid. Teksten oversættes, og der prøves i oplæsning. Der føres en enkel samtale på grundlag af teksten.

§ 11. Latin.

Formål:

Undervisningen har til formål, at eleverne gennem arbejdet med latinske tekster tilegner sig viden og metode til at forstå sammenhænge mellem sprog og kultur. Eleverne skal opnå forståelse for den romerske oldtids liv og forestillingsverden og skal på dette grundlag kunne arbejde med senere europæiske perioders sprog og kultur i det omfang, de bygger på den romerske oldtid.

A. Den sproglige linjes 1. gymnasieklasse samt den sproglige linjes nysproglige og musikfaglige grene.

Formål:

Formålet er, at eleverne erhverver sig

1. kendskab til ordbetydning, syntaks og orddannelse i hovedtræk,
2. en præcis sproglig arbejdsmetode, der kan fremme deres almene sprogbeherskelse og deres tilegnelse af sprogkundskaber, og
3. erkendelse af nogle væsentlige sider af den romerske kultur og indblik i den senere latinske tradition,

således at de ved hjælp af ordbog og grammatik kan læse latinske tekster, der ikke frembyder særlige vanskeligheder, vurdere oversættelser og forstå de læste tekster i deres historiske og kulturelle sammenhæng.

Undervisningen:

Der læses ca. 65 sider originaltekst (25 vers = 1 side).

Formålet søges opnået gennem arbejde med forskellige originaltekster, prosa såvel som poesi, fortrinsvis fra tiden før 200 e. Kr. Pensum sammensættes således, at der på mindst 2 områder opnås en bredere funderet indsigt i et forfatterskab eller et emne. Supplerende materiale inddrages til belysning af de tekster, der arbejdes med.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives 35 sider, udtaget nogenlunde ligeligt af det læste pensum. Der prøves i oversættelse, sproglig forståelse og tekstfortolkning af et enkelt sted i det opgivne pensum. I forbindelse med tekstfortolkningen kan anvendt supplerende materiale inddrages. Der gives en forberedelsestid.

B. Den sproglige linjes klassisk-sproglige gren.

Formål:

Formålet er, at eleverne erhverver sig

1. færdighed i at læse og fortolke latinske tekster og i at gengive det læste i et præcist og nuanceret dansk sprog,
2. erkendelse af den sammenhæng, der i en given historisk periode består mellem sprog og kultur, og
3. sammenhængende viden om den romerske kultur, dens afhængighed af græsk sprog og kultur og dens betydning for senere europæiske perioders sprog og kultur.

Undervisningen:

Der læses i de tre gymnasieklasser ca. 155 sider, heraf mindst 30 sider poesi (25 vers = 1 side).

Eleverne øves derudover i at skrive versioner.

Formålet søges opnået gennem læsning og fortolkning af originaltekster fra tiden før 200 e. Kr. Enkelte tekstprøver fra senere perioder kan dog indgå i pensum.

Pensum sammensættes af tekster,

- a. der er væsentlige for forståelsen af den romerske oldtids liv og forestillingsverden,
- b. som senere perioder forholder sig til,
- c. der rummer nutidige tanker og problemstillinger.

Arkæologisk og andet supplerende materiale inddrages til belysning af teksternes baggrund, indhold og form.

I forbindelse med det sproglige arbejde øves eleverne i at anvende hjælpemidler som ordbog og grammatik og i at gøre iagttagelser med henblik på at forstå forbindelser mellem latin, græsk og moderne europæiske sprog.

I forbindelse med tekstfortolkningen arbejdes der med

- romersk arkæologi og historie,

- det romerske samfunds produktion, økonomi og politik, og
- romernes litteratur, kunst, filosofi, religion m.m.

Håndbøger og monografier kan inddrages til uddybning og perspektivering af teksterne.

Elever og lærer kan i fællesskab vælge et speciale med eller uden tilknytning til det læste tekstpensum. Under lærerens vejledning udarbejder eleverne enkeltvis eller i grupper rapporter over selvvalgte emner inden for det fælles speciale, og alle eleverne drøfter på grundlag heraf klassens arbejdsresultater. Der gives en pensumreduktion på 10 sider for specialet.

Eksamen:

Der afholdes to skriftlige prøver og en mundtlig prøve.

De *skriftlige* prøver er oversættelsesopgaver, hver på ca. 1 side fra latin til dansk. Til hver besvarelse gives 4 timer.

Til den *mundtlige* prøve opgives 80 sider, udtaget nogenlunde ligeligt af det læste pensum. Der prøves i oversættelse, sproglig forståelse og tekstfortolkning af et enkelt sted i det opgivne pensum. Til belysning af tekstens baggrund, indhold og form kan der inddrages sider af hele det læste pensum samt anvendt arkæologisk og andet supplerende materiale. Der gives en forberedelsestid.

§ 12. Græsk.

Den sproglige linjes klassisk-sproglige gren.

Formål:

Formålet er, at eleverne erhverver sig

1. færdighed i at læse og fortolke tekster fra den græske oldtid ved hjælp af ordbog og grammatik og i at karakterisere og vurdere oversættelser,
2. erkendelse af den sammenhæng, der i en given historisk periode består mellem sprog og kultur, og
3. sammenhængende viden om den græske kultur, herunder det arkæologiske materiale, og dens betydning for senere europæiske perioders sprog og kultur.

Undervisningen:

Der læses ca. 140 sider, heraf mindst 30 sider poesi (25 vers = 1 side). Af de 140 sider skal et udvalg på 10 sider skriftligt gøres

til genstand for sproglig og indholdsmæssig kommentering.

Målet søges opnået gennem læsning og fortolkning af originaltekster. Homer og profsaffatterne fra tiden før 350 f. Kr. skal være fyldigt repræsenterede.

Pensum sammensættes af tekster,

- a. der er væsentlige for forståelsen af den græske oldtids liv og forestillingsverden,
- b. som senere perioder forholder sig til,
- c. der rummer nutidige tanker og problemstillinger.

Arkæologisk og andet supplerende materiale, herunder et bredt udvalg af tekster læst i oversættelse, inddrages til belysning af teksternes baggrund, indhold og form.

I forbindelse med det sproglige arbejde øves eleverne i at anvende hjælpemidler som ordbog og grammatik og i at gøre iagttagelser med henblik på at forstå forbindelser mellem græsk, latin og moderne europæiske sprog.

I forbindelse med tekstfortolkningen arbejdes der med

- græsk arkæologi og historie,
- den græske oldtids produktion, økonomi og politik, og
- grækernes litteratur, kunst, filosofi, religion og mytologi m.v.

Håndbøger og monografier kan inddrages til udbygning og perspektivering af teksterne.

Elever og lærer kan i fællesskab vælge et speciale med eller uden tilknytning til det læste tekstpensum. Under lærerens vejledning udarbejder eleverne enkeltvis eller i grupper rapporter over selvvalgte emner inden for det fælles speciale, og alle eleverne drøfter på grundlag heraf klassens arbejdsresultater. Der gives en pensumreduktion på 10 sider for specialet.

Eksamen:

Der afholdes en skriftligt og en mundtlig prøve.

Den *skriftlige* prøve er en sproglig og indholdsmæssig kommenteringsopgave på grundlag af en originaltekst med paralleloversættelse. Til besvarelsen gives 5 timer.

Til den *mundtlige* prøve opgives 75 sider, udtaget nogenlunde ligeligt af det læste pensum. Der prøves i oversættelse, sproglig forståelse og tekstfortolkning af et enkelt sted i det opgivne pensum. Til belysning af tekst-

ens baggrund, indhold og form kan der inddrages sider af hele det læste pensum samt anvendt supplerende materiale. Desuden opgives et udvalg af typiske værker af græsk billed- og bygningskunst. Der prøves i billedstof på grundlag af forelagt materiale. Elever og lærere kan aftale, at der forelægges materiale, der ikke har været behandlet i undervisningen. Der gives en forberedelsestid.

§ 13. Oldtidskundskab.

Den sproglige linjes 1. gymnasieklasse, ny-sproglige, musikfaglige og samfundsfaglige grene samt den matematiske linje.

Formål:

Formålet er, at eleverne gennem læsning i oversættelse af nogle hovedværker (eller dele af hovedværker) af græske (romerske) forfattere og ved gennemgang af nogle værker inden for græsk (romersk) billed- og bygningskunst lærer betydningsfulde sider af antikens kultur at kende.

Undervisningen:

Af antikke forfattere i oversættelse skal der læses mindst 2.000 vers poesi, 2 dramer og 125 sider prosa. Homer, det attiske drama og Platon skal være repræsenterede.

Af kunstværker skal der gennemgås et udvalg, der er tilstrækkeligt til at belyse hovedperioderne i den græske kunsts udvikling og give et greb om dens karakter som helhed.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives af poesi ca. 1.200 vers og 1 drama; af prosa ca. 100 sider. Desuden opgives et udvalg af typiske værker af græsk (romersk) billed- og bygningskunst.

Der prøves i et sted af det opgivne litteraturpensum. Eksaminanden skal med teksten til rådighed kunne gøre rede for det forelagte steds indhold som helhed og i væsentlige enkeltheder samt placere det i den sammenhæng, hvori det hører hjemme. Eksamination i kunsthistorie skal ske på grundlag af forelagt materiale. Der kan også forelægges materiale, der ikke har været behandlet i undervisningen. Der gives en forberedelsestid.

§ 14. Historie og samfundskundskab.

Formål:

Eleven skal:

- a. erhverve sig indsigt i samfundsforhold og menneskets rolle i samfundet i fortid og nutid, i sin egen og i fremmede kulturkredse, på såvel kulturelle, politiske og sociale som økonomiske områder,
- b. udvikle færdighed i kritisk analyse af samfundsproblemer og de værdiforestillinger, der knytter sig dertil, i fortid og nutid og derved erhverve sig forudsætninger for selvstændig stillingtagen til problemerne i samfundet,
- c. erhverve sig forudsætninger for og øvelse i at analysere og benytte historiske og samfundsvidenskabelige kilder og fremstillinger.

Undervisningen:

Af den samlede arbejdstid for historie og samfundskundskab skal 50 pct. anvendes til historien før ca. 1930, 30 pct. til historien efter ca. 1930 og 20 pct. til samfundskundskab.

Undervisningen omfatter:

1. Historie.
 - a. Tiden før ca. 1930.
Der skal arbejdes med 3-5 perioder eller emner, valgt således, at der foreligger en spredning i tid, geografiske områder og emneindhold.
Mindst én periode eller ét emne skal ligge før 1500, i mindst én/ét og højst to skal Danmarks og Nordens historie indgå. Ikke-europæisk stof skal indgå i mindst én periode eller ét emne.
 - b. Tiden efter ca. 1930.
Udviklingen efter ca. 1930 skal behandles alsidigt og globalt, men alle dele af stoffet kan dog ikke behandles lige grundigt; der kan i en del af undervisningstiden arbejdes med udvalgte emner. Hovedvægten skal lægges på arbejdet med tiden fra 1945 til i dag.
 - c. Vælger man emner, hvori der indgår stof fra både tiden før og tiden efter ca. 1930, og anvendes der hertil så meget stof fra tiden før ca. 1930, at det i omfang svarer til en periode eller et emne før ca. 1930, kan en af perioderne eller et af emnerne i det ældre stof udgå. Der skal dog altid arbejdes med mindst 3 perioder eller emner før ca. 1930.

d. Speciale.

Et naturligt afgrænset emne kan udtages til specialelæsning. Under specialearbejdet skal der behandles et fyldigt kildemateriale, og eleverne skal udarbejde skriftlige opgaver/rapporter. Der kan højst læses to specialer, ét før ca. 1930 og ét efter. Læses to specialer, skal emnerne være af forskellig art.

2. Samfundskundskab.

Der skal arbejdes med 5-7 af nedenstående områder, der vælges således, at de 3 hovedafsnit alle er repræsenteret; 2 af de valgte områder gøres til genstand for en mere dybtgående behandling.

1. Samfundets økonomiske og sociale opbygning og virke.
 - a. Smågrupper (familie, arbejdsplads m.m.).
 - b. Social indlæring, sociale afvigelser og sociale sanktioner.
 - c. Befolkningsstruktur, økonomisk og social lagdeling.
 - d. Økonomisk samfundsbeskrivelse (erhvervsstruktur, arbejdsmarkedsforhold, økonomiske grundbegreber og det økonomiske kredsløb).
 - e. Økonomisk politik og økonomiske samfundssystemer.
2. Strukturer og funktioner i det politiske system.
 - f. Kommunikation og politisk meningsdannelse.
 - g. Politiske holdninger og politiske idésystemer.
 - h. Politiske grupperinger.
 - i. Politiske institutioner, opbygning og funktion.
3. Internationale forhold.
 - j. Udenrigspolitikens tilblivelse, herunder Danmarks udenrigspolitik.
 - k. International økonomisk og politisk integration.
 - l. Internationale konflikter.

Eleverne gøres bekendt med de grundlæggende begreber inden for de områder, der ikke gøres til genstand for behandling.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der kan vælges mellem to prøveformer:

a. Der gives ét spørgsmål i det opgivne stof. Eksaminationstiden er ca. 20 minutter. Der gives en forberedelsestid.

b. Der gives to spørgsmål i det opgivne stof. Eksaminationstiden er ca. 20 minutter. Der gives en forberedelsestid.

Hele holdet skal vælge samme prøveform. Elever på samfundsfaglige grene skal kun eksamineres i historie.

Eksamensopgivelserne skal omfatte:

1. Historie.

a. Tiden før ca. 1930.

En stor eller to mindre perioder eller emner. I tilslutning hertil opgives desuden et materiale svarende til mindst 60 sider tekster. Heraf skal mindst 30 sider være skriftlige kilder, medens resten kan bestå af ikke-skriftlige kilder og/eller fremstillingsstof, der ikke er benyttet som grundbog. Tværfagligt anvendt historisk materiale kan indgå i eksamensopgivelserne.

b. Tiden efter ca. 1930.

En trediedel af stoffet. Danmarks historie skal indgå i opgivelserne. Mindst halvdel af det opgivne stof skal ligge i tiden efter 1945. I tilslutning hertil opgives et materiale svarende til mindst 60 sider tekster. Heraf skal mindst 30 sider være skriftlige kilder, medens resten kan bestå af ikke skriftlige kilder og/eller fremstillingsstof, der ikke er benyttet som grundbog. Tværfagligt anvendt historisk materiale kan indgå i eksamensopgivelserne.

Opgives der særlig mange kilder til et stofområde under a og b, kan omfanget af dette tilsvarende begrænses.

c. Speciale.

Opgives speciale før ca. 1930, bortfalder opgivelserne under punkt 1. a.

Opgives speciale i tiden efter ca. 1930, reduceres opgivelserne under punkt 1. b. til en fjerdedel af stoffet, og kildeopgivelserne kan udgå.

2. Samfundskundskab.

De to mere dybtgående behandlede områder eller et af disse samt to andre områder. Mindst 20 sider tekster og/eller statistisk materiale.

§ 15. Samfundsfag.

Den sproglige og den matematiske linjes samfundsfaglige grene.

Formål:

Formålet er, at eleverne erhverver sig kendskab til væsentlige træk i sociale systemers struktur og funktion og opnår færdighed i præcis og systematisk iagttagelse, i sammenligning af iagttagelser og i kritisk analyse af samfundsmæssige sammenhænge.

Undervisningen:

Undervisningen omfatter følgende hovedområder:

a. Sociologi.

b. Økonomi.

c. Politologi.

d. International politik.

Der skal tillige læses ét speciale.

Undervisningen skal lægges således til rette, at dens enkelte led i den udstrækning, det er fagligt hensigtsmæssigt, fremtræder som integrerede dele af en helhed. Dette kan ske ved, at en del emner tages op på tværs af hovedområderne.

Undervisningen må fortrinsvis beskæftige sig med danske forhold; men elevernes forståelse skal underbygges gennem kendskab til andre samfunds forhold.

Specialet bør normalt læses i sidste klasse; der anvendes hertil ca. 40 undervisningstimer. Specialet kan vælges i tilknytning til alle hovedområder.

Gennem øvelser og arbejde med skriftlige opgaver i tilknytning til gennemgangen af de fire hovedområder er det hensigten, at eleverne skal erhverve sig de i formålet nævnte færdigheder.

Som udgangspunkt for gennemgangen af hovedområderne skal anvendes et lærebogssystem eller et andet egnet grundlag. Herudover skal arbejdet med tekst- og talmateriale af forskellig karakter udgøre en central del af undervisningen, ligesom skriftlige elevarbejder skal indgå som grundlag for denne.

Eksamen:

Der afholdes to skriftlige prøver og en mundtlig prøve.

Begge de *skriftlige* prøver består af mindst ét opgavesæt, der har en sådan form, at besvarelsen skal gives med udgangspunkt i udleveret materiale (tekster, tal o.a.) med dertil knyttede spørgsmål.

Ved begge de skriftlige prøver gives der 5 timer til besvarelsen.

Til den *mundtlige* prøve opgives::

1. ca. 300 sider lærebogsstof, således at alle fire hovedområder er repræsenteret,
2. i tilknytning hertil ca. 100 sider tekst-og talmateriale,
3. specialet.

Til den mundtlige prøve gives der forberedelsestid. Der stilles hver elev ét spørgsmål, der er opdelt i en række underspørgsmål, således at en tilstrækkelig bredde med hensyn til færdigheder eller emne sikres. Spørgsmålet stilles i tilknytning til udleveret materiale.

§ 16. Geografi.

Formål:

Formålet er at give eleverne indsigt i forskellige miljøer, således som de er bestemt af naturforhold, økonomi, teknologi, historisk udvikling og politisk system, at belyse spillet mellem mennesket og de naturgivne betingelser og at skabe grundlag for en kritisk stillingtagen til omverdenen.

Undervisningen:

A. Den sproglige linjes 1. gymnasieklasse.

Undervisningen skal lægge vægt på kulturgeografien, idet geomorfologi og naturgeografiske fagområder medtages i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af de kulturgeografiske forhold. Undervisningen skal især behandle befolknings- og erhvervsbeskrivelse i udvalgte regioner inden for såvel i-lande som u-lande.

Kulturgeografi. Der skal gives en grundig orientering i befolkningsfordeling og befolkningsforskydninger i nutidige samfund på global basis. Erhvervsbeskrivelsen skal samle sig om de primære, sekundære og tertiære erhverv på forskellige økonomiske niveauer.

Naturgeografi. Der gives en indføring i geomorfologi, klimatologi og plantegeografi i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af de naturgivne betingelser, hvorunder menneskelivet udfolder sig.

B. Den sproglige linjes samfundsfaglige gren.

I undervisningen skal der lægges vægt på den økonomiske, historisk-politiske og teknologiske udvikling i såvel i-lande som u-lande. Desuden uddybes udvalgte emner inden for demografi, erhvervsbeskrivelse, arealudnyttelse i by og på land samt u-landsproblemer.

Der skal i undervisningen tilstræbes en uddybning af den viden og forståelse, der er erhvervet i 1. gymnasieklasse, især med henblik på migrationer og urbaniseringen, samfundets infrastruktur samt ændringer i erhvervsstrukturen.

Eleverne indføres desuden i hovedtrækkene af verdenshandelen til belysning af internationale, økonomiske relationer.

Mindst 25 pct. af undervisningstiden skal medgå til behandlingen af selvvalgte emner inden for kulturgeografien.

C. Den matematiske linjes matematisk-fysiske og musikfaglige grene.

I undervisningen skal der ske en analyse af udvalgte regioner inden for såvel i-lande som u-lande. Hovedvægten skal lægges på kulturgeografien, idet de naturgeografiske fagområder medtages i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af denne.

Kulturgeografi. Der gives en grundig orientering i befolkningsfordeling og befolkningsforskydninger i nutidige samfund på global basis. Erhvervsbeskrivelsen skal samle sig om de primære, sekundære og tertiære erhverv på forskellige økonomiske niveauer. I de udvalgte regioner belyses befolknings- og erhvervsforhold, bebyggelsesgeografi og infrastruktur.

Naturgeografi. Der gives en indføring i geomorfologi, klimatologi og plantegeografi i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af de naturgivne betingelser, hvorunder menneskelivet udfolder sig.

Mindst 25 pct. af undervisningstiden skal medgå til behandling af et selvvalgt emne.

D. Den matematiske linjes samfundsfaglige og naturfaglige grene.

Hovedvægten i undervisningen lægges på den økonomiske, historisk-politiske og teknologiske udvikling i såvel i-lande som u-lande, og undervisningen skal omfatte aktuelle befolkningsproblemer som migration, urbanisering og ændringer i erhvervsstruktur.

Eleverne indføres desuden i hovedtrækkene af verdenshandelen til belysning af internationale, økonomiske relationer.

I undervisningen indgår beskrivelse og analyse af udvalgte regioner i både i-lande og u-lande. I regionerne belyses udvalgte emner inden for demografi, erhvervsbeskrivelse,

arealudnyttelse i by og på land, samfundets infrastruktur og u-landsproblemer.

Der gives en indføring i geomorfologi, klimatologi og plantegeografi i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af de naturgivne betingelser, hvorunder menneskelivet udfolder sig.

Mindst 25 pct. af undervisningstiden skal medgå til behandling af selvvalgte emner.

Som led i undervisningen efter A, B, C og D udarbejdes et antal rapporter, som fremlægges til eksamen.

Eksamen:

Prøven er mundtlig, og der gives ét spørgsmål inden for de behandlede emner. Eleven har forberedelsestid til iagttagelse af det udleverede materiale – atlas, kortblade, diagrammer, tabeller m.v. – som eksaminator agter at anvende som udgangspunkt for eksaminationen. Også oplysninger fra elevens arbejdshæfte kan inddrages i samtalen.

§ 17. Biologi.

A. Den sproglige linje og den matematiske linjes matematisk-fysiske, samfundsfaglige og musikfaglige grene.

Formål:

Undervisningen har til formål at udvikle elevernes evne til at formulere og løse biologiske problemer og til kritisk og analytisk at følge en biologisk tankegang og arbejdsmetode, således at biologisk metode og viden kan anvendes på både individuelle og samfundsmæssige problemer.

Undervisningen:

Faget er eksperimentelt, og integrerede elevforsøg skal anvendes i det omfang, praktiske forhold tillader det. Over eksperimenterne føres laboratoriejournal, og på grundlag heraf udarbejdes et antal rapporter, som fremlægges til eksamen. Gennem samtaler og diskussioner skal de biologiske emner, der behandles, motiveres og uddybes.

Undervisningen omfatter:

1. Introduktion på ca. 3 timer, hvor eleverne orienteres om og sammen med læreren diskuterer fagets metoder og indhold samt de valgmuligheder, der er i årets løb.
2. Livsyringer på forskellige organisationsniveauer.

Stofoptagelse, -transport, -omdannelse og -udskillelse, energiomsætninger, irritabilitet, bevægelse, forplantning, autoregulering og genetik.

Hovedvægten lægges på nogle få af emnerne.

3. Økologi.

Eksempler på emner, der kan behandles: Habitat, økosystemer, stofkredsløb, biosfæren, energetiske forhold, artsdiversitet, stofproduktion, successioner, fødenet, adfærdsbiologi og populationsbetragtninger.

4. Menneskets formering.

Forplantningen, prævention, fostrets udvikling, fødsel, barnets første leveår, køns sygdomme.

- a. En uddybning af et eller flere økologiske emner eller
- b. Mennesket.

Et eller flere emner fra menneskets biologi, f.eks. menneskets genetik, menneskets nervesystem og dets funktion, arbejdsfysiologi, udvalgte sygdommes biologi, ernæring, stofmisbrug, aldersprocesser, forurenings virkning på mennesket.

6. Aktuelle biologiske problemer af større betydning for samfundet.

7. Et eksperimentelt betonet speciale, varighed 10–18 timer, hvor eleverne i den udstrækning, praktiske forhold tillader det, vælger individuelt. En hel klasse kan vælge samme emne, og der kan arbejdes i grupper.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives det læste pensum. Der gives en forberedelsestid.

B. Den matematiske linjes naturfaglige gren.

Formål:

Undervisningen har til formål at udvikle elevernes evne til at formulere og løse biologiske problemer og til kritisk og analytisk at følge en biologisk tankegang og arbejdsmetode, således at biologisk metode og viden kan anvendes på både individuelle og samfundsmæssige problemer.

Undervisningen:

Faget er eksperimentelt, og integrerede elevforsøg skal anvendes i det omfang, praktiske forhold tillader det. Over eksperimenterne føres laboratoriejournal, og på grundlag heraf udarbejdes et antal rapporter, som fremlægges til eksamen. Gennem samtaler og diskussioner skal de bio-

logiske emner, det behandles, motiveres og uddybes.

Undervisningen omfatter:

1. Introduktion på ca. 3 timer, hvor eleverne orienteres om og sammen med læreren diskuterer fagets metoder og indhold.
2. Biofysik og biokemi indgår i behandlingen af biologiske emner for at give en større forståelse af grundlæggende biologiske principper.
3. Principperne for den systematiske inddeling af plante- og dyreriget belyses ved udvalgte eksempler. Hvirveldyrklasserne og eksempler fra palæontologien skal inddrages.
4. Mikrobiologi skal omfatte mikroorganisernes betydning som nedbrydere og led i stof- og energikredsløb, som sygdomsfremkaldere og som forskningsobjekter i den moderne biologi.
5. Livsyttringer på forskellige organisationsniveauer.
Stofproduktion, -optagelse, -transport, -omdannelse og -udskillelse, energiom sætninger, irritabilitet, bevægelse, forplantning og autoreguleringer.
Eksempler hentes fra såvel plante- som dyreriget, herunder mennesket.
Som gennemgående træk i undervisningen fremhæves struktur-funktionrelationen og opretholdelse af balance. Gennemgangen af dette emne skal desuden give eksempler til belysning af andre sider af biologien, specielt evolution og økologi.
6. Formering og fosterudvikling.
De forskellige former for formering. Individudvikling med hovedvægt på chordater. Embryologisk induktion. I forbindelse hermed behandles menneskets formering: Forplantning, prævention, fostrets udvikling, fødsel, barnets første leveår samt kønssygdomme.
7. Økologi.
Eksempler på emner, der bør behandles: Habitat, økosystemer, stofkredsløb, biosfæren, energetiske forhold, produktion, artsdiversitet, successioner, fødenet og populationsbetragtninger.
8. Etologi.
Eksempler på adfærdsformer hos dyr behandles.
9. Arvelighedslære skal omfatte geno- og fænotyper, gener og kromosomer, geners

kemi og funktion, genmutationer, kromosomale afvigelser, kønskromosomer, kønsbestemmelse, kønsbunden arv, populationsgenetik, træk af menneskets arvelighedsforhold samt menneskets populationsgenetik.

10. Evolutionslære.
Eksempler på evolution hentes fra biokemi, cellebiologi, genetik, systematik, embryologi, sammenlignende anatomi og palæontologi. Ældre teorier om arternes opståen omtales.
11. Aktuelle biologiske problemer af større betydning for samfundet.
12. Mennesket.
Et eller flere emner fra menneskets biologi, f.eks. arbejdsfysiologi, udvalgte sygdommes biologi, ernæring, stofmisbrug, alderdomsprocesser, forenings virkning på mennesket.
13. Speciale.
Som speciale kan vælges enten et emne, der berører flere af biologiens discipliner, eller et emne, som uddyber et enkelt område inden for en disciplin. Varighed ca. 30 timer.
Specialet kan være eksperimentelt betonet eller af litteraturkritisk karakter. I den udstrækning, praktiske forhold tillader det, vælger eleverne individuelt. En hel klasse kan vælge samme speciale, og der kan arbejdes i grupper.

Af ovenstående emner kan nogle læses kursorisk.

Emnerækken angiver ikke den rækkefølge, hvori stoffet skal læses.

Eksamen:

Der afholdes to skriftlige prøver og en mundtlig prøve.

Direktoratet fastsætter pensum til de skriftlige prøver.

De *skriftlige* prøver omfatter:

- a. En prøve, hvortil der gives 4 timer.
Mellem et antal forelagte opgaver skal eleven vælge én.
- b. En prøve, hvortil der gives 3 timer.
Eleven skal besvare et antal spørgsmål, valgt mellem et større antal forelagte spørgsmål.

Til den *mundtlige* prøve opgives en del af det læste pensum svarende i omfang til pen-

sum til den skriftlige prøve. Der gives en forberedelsestid.

§ 18. Kemi.

Den matematiske linje.

Formål:

Formålet er at give eleverne kendskab til kemiske arbejdsmetoder, fænomener og love og at meddele et indtryk af kemiens anvendelse og samfundsmæssige betydning.

Undervisningen:

Undervisningen omfatter:

1. Almen kemi.
Atomer, molekyler og ioner. Det periodiske system. Kemisk binding, herunder molekylernes rumlige opbygning. Fortyndede opløsnings egenskaber. Reaktionskinetik og ligevægtslære. Syre-baseprocesser. Redoxprocesser.
2. Uorganisk og organisk kemi.
De vigtigste grundstoffer og nogle af deres forbindelser. Herunder skal carbonforbindelserne medtages med henblik på bindingstyper, nomenklatur og de vigtigste funktionelle grupper (f.eks. hydroxyl, carbonyl, carboxyl, amino) samt de vigtigste reaktionstyper.
3. Valgfrit stof.

Gennemgangen af de under 1 og 2 nævnte emner bør optage ca. 75 pct. af undervisningstiden. Den resterende del bør anvendes til at uddybe et eller flere af de ovenfor nævnte emner eller til at beskæftige sig med andre områder af kemien.

Undervisningen skal indeholde teoretiske problemstillinger, demonstrationsforsøg og elevforsøg. De eksperimentelle elementer skal indtage en fremtrædende plads i undervisningen og skal hvile på kvantitative og kvalitative iagttagelser, således at eleverne får kendskab til metoder og generelle kemiske lovmæssigheder.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives et pensum, der udgør halvdele af det læste stof inklusive demonstrationsforsøg, elevforsøg og valgfrit stof.

Det opgivne stof skal udvælges således, at det giver et alsidigt billede af undervisningen.

Den enkelte elev prøves i ét spørgsmål, som skal være udformet bredt, og hvori det opgivne eksperimentelle stof kan indgå. Ved prøven skal der lægges vægt på at undersøge, om eleven er i stand til at anvende sin kemiske viden. Der gives en forberedelsestid.

§ 19. Fysik.

Den matematiske linje.

Formål:

Formålet er:

- at give eleven en sikker forståelse af centrale områder af den klassiske og moderne fysik,
- at give eleven en orientering i andre dele af fysikkens arbejdsområder.

A. Den matematisk-fysiske gren.

Undervisningen:

Undervisningen sigter mod:

1. at give eleven et grundlag, som eleven kan arbejde videre på inden for alle de områder, hvor den naturvidenskabelige arbejdsmetode anvendes,
2. at give eleven indsigt i den naturvidenskabelige tænkning og derigennem give en kritisk holdning til de fysiske problemer.

Dette søges opnået:

- a. gennem et arbejde med teoretiske og eksperimentelle problemstillinger,
- b. ved læsning af simple numeriske opgaver,
- c. ved beskæftigelse med valgfrie emner.

De centrale områder fastlægges nærmere gennem et af direktoratet udsendt kompendium.

Eksamen:

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve:

Der gives 4 timer til prøven. Det ovennævnte kompendium udformes på en sådan måde, at det angiver det stofområde, hvori der vil kunne stilles opgaver.

Den mundtlige prøve:

Der opgives et pensum, som er en tredjedel af det læste stof, desuden opgives 15 af de udførte praktiske øvelser. Rapporter over alle de udførte øvelser fremlægges. Eksamenspensum bør vælges ligeligt fra det

læste stof. De opgivne øvelser vælges såvel inden for som uden for det opgivne pensum.

Den enkelte elev prøves i to spørgsmål, ét i det opgivne pensum og ét i de opgivne øvelser. Der gives en forberedelsestid.

B. Den matematisk-samfundsfaglige, den matematisk-naturfaglige og den matematisk-musikfaglige gren.

Undervisningen:

Undervisningen sigter mod:

1. at give eleven et grundlag, som eleven kan arbejde videre på inden for alle de områder, hvor den naturvidenskabelige arbejds metode anvendes,
2. at give eleven indsigt i den naturvidenskabelige tænkning og derigennem give en kritisk holdning til de fysiske problemer.

Dette søges opnået gennem et arbejde med teoretiske og eksperimentelle problemstillinger med tilknyttede numeriske eksempler.

De centrale områder fastlægges nærmere gennem et af direktoratet udsendt kompendium.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Der opgives et pensum på ca. en tredjedel af det læste stof og de hertil hørende elevøvelser. Rapporter over alle elevøvelser fremlægges. Den enkelte elev prøves i ét spørgsmål, i hvilket løsning af et numerisk problem eller gennemgang af en elevøvelse kan indgå i tilknytning til teorien.

Der gives en forberedelsestid.

§ 20. Matematik.

1. Den matematiske linje.

Formål:

Undervisningen har til formål:

- at give eleverne kendskab til en række fundamentale matematiske begreber, tankegange og metoder,
- at opøve eleverne i anvendelse af matematiske begreber, tankegange og metoder til formulering, analyse og løsning af problemer inden for forskellige fagområder,
- at opøve klarhed og logisk sammenhæng i bevisførelse og udtryksform,
- at udvikle fantasi og opfindsomhed,

at give en forståelse af og evne til kritisk at analysere den måde, hvorpå matematikken anvendes inden for forskellige fagområder.

A. 1. gymnasieklasse og den matematisk-fysiske gren.

Undervisningen:

Teoretiske matematiske strukturer kan opbygges på grundlag af velformulerede problemer. Undervisningen kan omfatte problemstillinger fra økonomi, biologi, fysik, sociologi, teknik, databehandling, informationsteori, psykologi, sprog, kemi m.m.

I 1. gymnasieklasse kan sædvanligvis kun fælles emner fra linjens forskellige grene behandles. På den enkelte skole skal lærerne i 1. gymnasieklasse koordinere arbejdet, således at eleverne møder på de forskellige grene med samme grundlag.

Undervisningen omfatter:

1. Almene hjælpebegreber fra mængdelære og algebra.
Mængde, delmængde, komplementærmængde, foreningsmængde, fællesmængde, mængdedifferens.
Ækvivalensrelation, ordensrelation.
Afbildning af en mængde ind i og på en mængde (funktionsbegrebet), éntydig afbildning, invers afbildning (omvendt funktion), sammensætning af afbildninger (sammensat funktion). Kompositionsregel; begreberne gruppe, undergruppe, isomorfi.
2. Hele, rationale og reelle tal.
De naturlige tal. Induktionsaksiomet.
Primittal. Største fælles divisor.
Restklasser. Rationale og reelle tal (regneregler); de reelle tals ordning.
Øvre og nedre grænse.
Absolut (numerisk) værdi.
3. Kombinatorik, sandsynlighedsregning og statistik.
Kombinationer og permutationer, binomialformlen.
Endelige sandsynlighedsfelter. Additions- og multiplikationssætninger. Binomialfordelingen.
Stokastisk variabel. Middelværdi og spredning.
4. Ligninger og uligheder.
Ligninger og uligheder af første og anden grad med én ubekendt. Ligninger og

uligheder af første grad med to ubekendte.

Simple eksempler på andre ligninger.

5. Plangeometri.

Det retvinklede koordinatsystem. Koordinatskifte. Vektorer og deres koordinater. Regning med vektorer, herunder to vektorers skalære produkt.

Den rette linjes analytiske fremstillinger.

Afstande og vinkler.

Cirkelns analytiske fremstillinger.

Areal af trekant og parallelogram.

Definition af parabel, ellipse og hyperbel.

Afbildninger af planen på sig selv. Parallelforskydning, drejning, spejling, multiplikation og sammensætning af disse afbildninger. Ret affinitet.

6. Elementære funktioner.

Den lineære funktion af én variabel.

Den lineære funktion af to variable. Niveaulinjer.

Polynomier i én variabel, herunder deres faktoropløsning, højeste antal rødder, bestemmelse af rationale rødder i polynomier med hele koefficienter.

Brudne rationale funktioner af én variabel.

Logaritmefunktionerne, den logaritmiske skala.

Ekspontialfunktionerne, potensfunktionerne.

De trigonometriske funktioner, additionsformlerne, de logaritmiske formler.

De trigonometriske funktioners anvendelse ved behandlingen af den retvinklede trekant.

7. Infinitesimalregning.

Grænseværdibegrebet.

Kontinuitet og differentiability af en reel funktion af én reel variabel.

Kontinuitet og differentiability af en vektorfunktion af én reel variabel (tangentevektor).

Regneregler for differentiation. Differentialer.

Det bestemte integral som grænseværdi for summer.

Det ubestemte integral.

Regneregler for bestemte og ubestemte integraler, herunder partiel integration og integration ved substitution.

8. Anvendelser af infinitesimalregningen.

Bestemmelse af funktioners værdimængde og monotoniforhold.

Simple eksempler på bestemmelse af funktioners asymptotiske egenskaber.

Tegning af plane kurver bestemt ved explicit givne funktioner eller ved simple parameterfremstillinger.

Bestemmelse af arealer og rumfang ved integration.

Simple differentiaalligninger.

9. Valgfrit emne.

10. Brug af regnetekniske hjælpemidler.

Eksamen:

Der afholdes to skriftlige prøver og en mundtlig prøve.

Til hver af de *skriftlige* prøver gives ét sæt opgaver. De to opgavesæt vil tilsammen bestå af et antal opgaver med enklere problemstilling samt en eller flere mere sammensatte opgaver. I hvert af sætterne vil nogle af opgaverne være valgfrie. Til besvarelse af hvert opgavesæt gives 4 timer.

Opgaverne kan stilles i alle dele af pensum med undtagelse af det valgfri emne.

Opgivelserne til den *mundtlige* prøve skal i omfang svare til ca. halvdelen af det læste pensum. Opgivelserne skal blandt andet indeholde centrale dele af det valgfri emne.

Eksamensspørgsmålene udtages fra alle dele af det opgivne pensum.

Der gives hver eksaminand to spørgsmål. Til begge spørgsmål gives forberedelsestid. Andet spørgsmål kan være et oversigtsspørgsmål, hvor der ikke kræves selvstændig fremstilling.

B. 1. gymnasieklasse og den samfundsfaglige, den naturfaglige og musikfaglige gren.

Undervisningen:

Teoretiske matematiske strukturer kan opbygges på grundlag af velformulerede problemer. Undervisningen kan omfatte problemstillinger fra økonomi, biologi, fysik, sociologi, teknik, databehandling, informationsteori, psykologi, sprog, kemi m.v.

I 1. gymnasieklasse kan sædvanligvis kun fælles emner fra linjens forskellige grene behandles. På den enkelte skole skal lærerne i 1. gymnasieklasse koordinere arbejdet, således at eleverne møder på de forskellige grene med samme grundlag.

Undervisningen omfatter:

1. Almene begreber fra mængdelære.
Mængde, delmængde, komplementærmængde, foreningsmængde, fællesmængde, mængdedifferens.
Afbildning af en mængde ind i og på en mængde (funktionsbegrebet), éntydig afbildning, invers afbildning (omvendt funktion), sammensætning af afbildninger (sammensat funktion).
2. Hele, rationale og reelle tal.
De naturlige tal.
Rationale og reelle tal (regneregler).
De reelle tals ordning.
Absolut (numerisk) værdi.
3. Kombinatorik, sandsynlighedsregning og statistik. Kombinationer og permutationer, binomialformlen.
Endelige sandsynlighedsfelter. Additions- og multiplikationssætninger.
Binomialfordelinger. Stokastisk variabel.
Beregning af middelværdi og spredning.
Normalfordelingen.
Eksempler hentet fra andre fagområder.
4. Ligninger og uligheder.
Ligninger og uligheder af første og anden grad med én ubekendt. Ligninger og uligheder af første grad med to ubekendte.
Simple eksempler på andre ligninger.
5. Plangeometri.
Det retvinklede koordinatsystem.
Vektorer og deres koordinater.
Regning med vektorer, herunder to vektors skalære produkt.
Den rette linjes analytiske fremstillinger.
Afstand.
Cirkelns analytiske fremstillinger.
Areal af trekant og parallelogram.
6. Elementære funktioner.
Den lineære funktion af én variabel.
Polynomier i én variabel, herunder deres faktoropløsning.
Brudne rationale funktioner af én variabel.
Logaritmefunktionerne, den logaritmiske skala.
Eksponentialfunktionerne, potensfunktionerne.
De trigonometriske funktioner, additionsformlerne, de logaritmiske formler.
De trigonometriske funktioners anvendelse ved behandlingen af retvinklede trekanter.
7. Infinitesimalregning.

Beskrivelse af grænseværdibegrebet og kontinuitet af en reel funktion af én reel variabel.

Differentiabilitet af en reel funktion af én reel variabel.

Regneregler for differentiation.

Det approximerende førstegradspolynomium, differentialer.

Det bestemte integral som grænseværdi for summer.

Det ubestemte integral.

Regneregler for bestemte og ubestemte integraler, herunder partiel integration og integration ved substitution.

8. Anvendelse af infinitesimalregningen.

Bestemmelse af funktioners værdimængde og monotoniforhold.

Simple eksempler på bestemmelse af funktioners asymptotiske egenskaber.

Tegning af plane kurver bestemt ved explicit givne funktioner.

Bestemmelse af arealer og rumfang ved integration.

9. Brug af regnetekniske hjælpemidler.

Eksamen:

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Til den *skriftlige* prøve gives et opgavesæt bestående af et antal opgaver med enklere problemstilling samt en eller flere mere sammensatte opgaver. Nogle af opgaverne i sættet vil være valgfrie.

Til besvarelse af opgavesættet gives 4 timer.

Opgaverne kan vælges fra alle dele af pensum.

Opgivelserne til den *mundtlige* prøve skal i omfang svare til ca. halvdelen af det læste pensum.

Eksamensspørgsmålene udtages fra alle dele af det opgivne pensum.

Der gives hver eksaminand to spørgsmål. Til begge spørgsmål gives forberedelsestid. Andet spørgsmål kan være et oversigtsspørgsmål, hvor der ikke kræves selvstændig fremstilling.

II. Den sproglige linje.

Formål:

Formålet med undervisningen er, at eleverne erhverver

1. nogle matematiske kundskaber, som kan være dem til nytte i andre fag og i deres øvrige dagligdag,
2. kendskab til udformning og anvendelse af nogle matematiske modeller, og
3. indtryk af matematisk metode og tankegang.

Undervisningen:

Undervisningen omfatter:

1. Tal og talbehandling.
Hele, rationale og reelle tal. Regning med rationale og reelle tal. Procentregning. Brug af regnetekniske hjælpemidler.
2. Deskriptiv statistik.
Talmæssig beskrivelse af observationer. Grafiske beskrivelsesmidler. Statistiske deskriptorer.
3. Funktioner.
Definitionsmængde. Værdimængde. En funktions graf. Monotoniforhold. Lineære funktioner. Stykkevis lineære funktioner.
Polynomier. Eksponentielt voksende og eksponentielt aftagende funktioner. Logaritmfunktion.
4. Sandsynlighedsregning og kombinatorik.
Tilfældigt eksperiment.
Endeligt sandsynlighedsfelt.
Multiplikationsprincippet. Kombinationer.
Stikprøveudtagning. Binomialfordeling.
5. Supplerende matematiske emner.
 - a. Differentialregning.
 - b. Et eller to sammenhængende matematiske emner.
 Der vælges enten 5 a. eller 5 b. Omfanget er i begge tilfælde ca. 35 undervisningstimer.
6. Frie timer.

Eksamen:

Prøven er mundtlig.

Opgivelserne skal i omfang svare til ca. halvdelen af det læste pensum. De centrale dele af det læste stof skal med rimelig vægt indgå i opgivelserne.

Eksamensspørgsmålene udtages fra alle dele af det opgivne pensum.

Der gives ét spørgsmål til hver eksaminand.

Der gives forberedelsestid.

§ 21. Idræt.

Formål:

Formålet er

- at bringe eleverne i god kondition, styrke deres muskler og opøve deres bevægelsesfunktioner,
- at motivere eleverne for at være i god form, fremme deres bevægelsesglæde og stimulere dem til fortsat fysisk aktivitet,
- at udvikle elevernes samarbejdsevne og forståelse af fair play.

Undervisningen:

Undervisningen omfatter:

1. Grundtræning:
 - a. Opvarmningsprogrammer omfattende enkle, totalitetsprægede øvelser for kroppens vigtigste led og muskelgrupper.
 - b. Konditionstræning, træning af muskeludholdenhed og muskelstyrke samt opøvelse og vedligeholdelse af leddenes naturlige bevægelighed.
2. Arbejdsteknik:
Grundprincipperne for rigtige arbejdsstillinger, siddende og stående, samt løfte-, bære-, trække- og skubbeteknik.
3. Specialidrætter:
Der bør lægges vægt på såvel individuelle idrætsgrene som holdidrætter, som eleverne kan dyrke efter endt skolegang. Blandt sådanne kan nævnes: atletik, badminton, basketball, fodbold, håndbold, volleyball, redskabsgymnastik, rytmisk gymnastik, orienteringsløb, svømning og vinteridrætter.

Eksamen:

Der afholdes ikke prøve i faget.

§ 22. Musik.

A. Alle linjer og grene bortset fra de musikfaglige grene.

Formål:

Formålet med undervisningen er at gøre eleverne bevidste over for musik som menneskelig udtryksmåde og meddelelsesform.

Undervisningen:

Formålet søges nået gennem arbejde med:

1. Aktiv musikudøvelse.

2. Bevidst lytten.
3. Musik som socialt kulturfænomen.

Under 1. arbejdes der med en- og flerstemmig sang, sammenspil, bevægelse til musik, eventuelt også kordramatik og improvisation.

Under 2. arbejdes der med både ældre og nyere stof, herunder også helt ny musik, således at eleverne opnår en alsidig viden om musikkens elementer og struktur.

Under 3. arbejdes der bl.a. med forholdene omkring musikkens fremstilling, distribution og modtagelse.

Undervisningen skal belyse sammenhængen mellem de tre områder. Elementær musikkære og horelære inddrages i undervisningen i nødvendigt omfang.

Eksamen:

Der afholdes ingen eksamen, men et musikalsk arrangement i forårshalvåret.

B. De musikfaglige grene.

Formål:

Undervisningens formål er at udbyde den undervisning, der er givet i 1. gymnasieklasse, gennem en videregående tilegnelse af praktiske og analytiske færdigheder og teoretiske kundskaber i en sådan grad, at eleverne sættes i stand til selvstændigt at arbejde med det musikalske stof.

Undervisningen:

I arbejdet med den aktive musikudøvelse inddrages de samme stofområder som på de øvrige linjer og grene. Der lægges særlig vægt på at udvikle den enkelte elevs sanglige udtryksmuligheder og evne til at deltage i kollektive musikforeførelser.

I musikkundskab gennemgås der 30 hele værker eller fuldstændige enkeltsatser valgt således, at de tilsammen repræsenterer et alsidigt udsnit af genrer og stilarter fra middelalderen til vor tid. Nogle af værkerne kan samles omkring særlige emnegrupper, og i tilknytning hertil kan indtil 3 værker erstattes af et længere tekststykke eller tekstsammenstillinger til belysning af musiksociologiske problemstillinger. Et afgrænset emne kan udtages til specialelæsning og erstatte 2 værker.

Til støtte for arbejdet med faget gives der en videregående undervisning i horelære og musikteori.

Undervisningen i musikteori omfatter korralharmonisering samt mindst en af følgende 3 discipliner:

- a. Palestrinakontrapunkt.
- b. Instrumentalbearbejdelse af en barokmelodi.
- c. Instrumental og/eller vokal bearbejdelse af en folkelig melodi.

Eksamen:

Der afholdes to skriftlige prøver og en mundtlig prøve.

De *skriftlige* prøver omfatter:

- a. En firetimers prøve i korralharmonisering.
- b. En firetimers prøve i en af de øvrige musikteoretiske discipliner.

Den *mundtlige* prøve omfatter:

- a. Eksamination i et ikke gennemgået værk eller i en del af et sådant, valgt af eksaminator.
- b. Foredrag uden akkompagnement af en af 30 opgivne sagne, valgt af censor, og foredrag af en selvvalgt sang med eller uden akkompagnement.
- c. En eller to opgaver i sang fra bladet.
- d. En opgave i rytmegengivelse.

Til de under a og d nævnte prøver gives en samlet forberedelsestid. Eksaminanden skal have udleveret afspilningsmateriale samt noder eller andet skriftligt materiale.

§ 23. Formning og kunstforståelse.

Formål:

Formålet er at vække og udvikle elevernes sans for arkitektur, skulptur, maleri og andre former for billedkunst.

Undervisningen:

Grundlaget for indføringen i billedkunsten er normalt elevernes aktive beskæftigelse med formning; derigennem lærer de de vigtigste materialer og teknikker at kende og får lejlighed til at arbejde med simple og almindeligt forekommende formproblemer.

Eksamen:

Der afholdes ikke prøve i faget, men en udstilling i forårshalvåret.

§ 24. Idéhistorie.

Både af hensyn til gymnasiets almindelige formål og af hensyn til, at dets undervisning skal forberede til videregående studier, er det af betydning, at eleverne får mulighed for at se spillet mellem fagene og det historiske perspektiv bag såvel fortidige som aktuelle problemstillinger. Til støtte herfor skal eleverne have en bog, som gør rede for de ideer, der har spillet en væsentlig rolle i vor kultur. Denne bog forudsættes læst af eleverne i løbet af gymnasietiden, og det anbefales, at faglærerne i så vid udstrækning som muligt belyser de sider af fremstillingen, som har berøring med deres fag.

Der skal ikke prøves specielt i dette stof til eksamen.

§ 25. Fællestimer.

Formålet med fællestimer er på tværs af delingen i linjer, grene og klasser – og under friere former, end det er muligt inden for den pensabundne undervisning – at give skolens elever adgang til kunstneriske oplevelser (oplæsning, koncerter og lignende), indføring i særlige emnekredse og i aktuelle problemer samt orientering om nye perspektiver inden for kunst, videnskab og politik.

Fællestimerne anvendes dels til fællesarrangementer for eleverne, dels til gruppearrangementer. Elevernes deltagelse i fællesarrangementerne, hvoraf der skal holdes mindst 8 i løbet af skoleåret, er obligatorisk, medens deltagelsen i en gruppe er frivillig. Når en elev har meldt sig til en gruppe, er han dog forpligtet til at følge dens arbejde.

Fællesarrangementerne kan etableres inden for skolens almindelige timeplan, medens gruppearrangementerne skal planlægges således, at de deltagende elever ikke heraf forhindres i at følge deres obligatoriske undervisning.

Fællestimer bør så vidt muligt tilrettelægges med henblik på samarbejde med anden undervisning på skolen.

III. Almindelige bestemmelser

§ 26. Ved begyndelsen af undervisningen skal læreren enten sammen med eleverne udarbejde en plan for arbejdet i efterårshalvåret eller gøre eleverne bekendt med en sådan plan. For de senere faser i undervisningen gælder, at læreren og eleverne i fæl-

lesskab planlægger arbejdet. Læreren og eleverne drøfter regelmæssigt undervisningen.

Stk. 2. Eksamensopgivelser udvælges i samråd med eleverne.

§ 27. Ved sider forstås overalt i denne bekendtgørelse normalsider. Hvor intet andet er anført, omfatter en normalside prosa 1.300 bogstaver og en normalside poesi 30 verslinjer.

§ 28. Samtidig med ansøgningen om optagelse i 1. gymnasieklasse skal det oplyses, hvilken linje ansøgeren ønsker at følge, og om han, såfremt russisk og/eller spansk er optaget på skolens timeplan, ønsker undervisning i et af disse fag i stedet for i fransk. Hvis han vælger den matematiske linje, skal han endvidere oplyse, om han ønsker undervisning i engelsk eller tysk.

Stk. 2. Senest den 15. april skal eleverne i 1. gymnasieklasse meddele, hvilken af de på skolens timeplan optagne grene de ønsker at følge efter oprykningen i 2. gymnasieklasse, og om de i stedet for musik ønsker undervisning i formning og kunstforståelse, såfremt dette fag er optaget på skolens timeplan. Elever, der vælger musikfaglig gren, kan dog ikke vælge formning og kunstforståelse.

Stk. 3. Eleverne skal følge undervisningen i samtlige fag på den linje og gren, de har valgt, og herunder aflevere skriftlige arbejder og deltage i årsprøver i 1. og 2. gymnasieklasse, jfr. dog lov om gymnasieskoler og studenterkursus, § 5 om fritagelse for undervisning i religion.

§ 29. Oprettelse af grene og fag kræver første gang godkendelse fra direktoratet. Ansøgning herom indsendes inden den 15. maj.

Stk. 2. En skole kan kun optage undervisning på en ny gren eller i et nyt valgfrit fag, når mindst 10 elever har meldt sig til en sådan undervisning.

Stk. 3. Oprettelse af musikfaglig gren kræver enten 10 sproglige eller 10 matematikere, ligesom videreførelse af grenen kræver enten 7 sproglige eller 7 matematikere; er denne betingelse opfyldt, skal ansøgere fra begge linjer optages på grenen.

§ 30. De årlige fag- og timefordelingsplaner samt eksamensopgivelserne skal godkendes af direktoratet.

§ 31. Undervisningsdirektøren for gymnasieskolerne og højere forberedelseksamen bemyndiges til i særlige tilfælde at tillade afvigelser fra de givne regler.

Stk. 2. Undervisningsdirektøren for gymnasieskolerne og højere forberedelseksamen bemyndiges til at fastsætte nærmere retningslinjer for gennemførelsen af denne bekendtgørelse.

§ 32. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 1984, jfr. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 1 og 29 om den musikfaglige gren på den matematiske linje og bestemmelserne i § 4 om eksamen i religion finder første gang anvendelse på de gymnasieklasser, der har påbegyndt undervisningen i august 1983 med henblik på dimission i 1986.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 1, 9 og 28 om spansk, bestemmelserne i § 3 om undervisning i edb og bestemmelserne i § 5 om æn-

dret pensum i dansk finder første gang anvendelse på de gymnasieklasser, der påbegynder undervisningen i august 1984 med henblik på dimission i 1987.

§ 33. Bekendtgørelse nr. 312 af 12. juni 1981 om undervisningen i gymnasiet og om fordringerne ved og eksamensopgivelserne til studentereksamen ophæves, jfr. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bekendtgørelsens § 3 finder fortsat anvendelse på de gymnasieklasser, der har påbegyndt undervisningen i august 1982 med henblik på dimission i 1985.

Stk. 3. Bekendtgørelsens § 4 finder fortsat anvendelse på de gymnasieklasser, der har påbegyndt undervisningen i august 1982 og 1983 med henblik på dimission i henholdsvis 1985 og 1986.

Stk. 4. Direktoratet fastsætter eller godkender i de enkelte tilfælde eventuelt fornødne overgangsordninger.

Undervisningsministeriet, den 25. maj 1984

BERTEL HAARDER

/ Eyvind E. Noer